

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Підготовки бакалаврів

спеціальності 012 Дошкільна освіта

освітньо-професійної програми Дошкільна освіта

Луцьк – 2022

Силабус вибіркового освітнього компонента «Виховання і навчання обдарованих дітей» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта.

Розробник: О. Л. Дурманенко, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Семенова Н.І.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Семенов О. С.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта 012 Дошкільна освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибіркова
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 6
ІНДЗ: немає		Лекції – 10 год
		Практичні (семінарські) – 20 год Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 110 год
		Консультації – 10 год
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Дурманенко Оксана Леонідівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук, доцент

Посада - доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Контактна інформація 0951541442

Durmanenko.Oksana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

ОК «Навчання і виховання обдарованих дітей» належить до вибіркового дисциплін підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, освітньо-професійної програми Дошкільна освіта.

Основні аспекти вивчення: теоретичні підходи до трактування поняття обдарованості; співвідношення базових понять курсу: «обдарованість», «талант», «геній», «здібності», «задатки»; особливості обдарованих дітей; моделі обдарованості у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених.

2. Пререквізити.

Усвідомленому вивченню ОК сприятимуть вивчені раніше освітні компоненти: «Родинна педагогіка», «Дошкільна педагогіка», «Психологія педагогічна та дитяча».

Постреквізити. Здобувачі освіти під час засвоєння ОК будуть знати природу обдарованості людини; специфіку кожного із різновидів обдарованості; психологічну характеристику обдарованих дітей та їхні особливості; форми роботи з обдарованими дітьми;

способи діагностики інтелектуальної та творчої обдарованості; нормативно-правові акти, які регламентують роботу з обдарованими дітьми; сутність концептуальних моделей навчання обдарованих дітей; методи розвитку творчих умінь дітей дошкільного віку.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «**Виховання і навчання обдарованих дітей**» є ознайомлення здобувачів освіти з проблемою обдарованості та станом її вирішення в Україні; різновидами загальної та спеціальної обдарованості; особливостями психології обдарованих дітей та молоді; організацією навчання розумово обдарованих дітей дошкільного віку; психологічною підготовкою педагогічних працівників для роботи з обдарованими дітьми дошкільного віку.

Основними завданнями вивчення ОК «**Виховання і навчання обдарованих дітей**» є: формування в здобувачів освіти чіткого розуміння знань про природу обдарованості дитини, види і типи обдарувань дитини дошкільного віку; розуміння основних закономірностей й умов сприятливого психолого-педагогічного розвитку обдарованих дітей, вироблення вмінь застосовувати різноманітні стратегії, методи, прийоми для розвитку здібностей дитини; формування умінь і навичок діагностики здібностей, творчого потенціалу, сфери розвитку обдарованості дитини.

Результати навчання (компетентності).

Таблиця 2

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності	КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку. КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки. КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням. КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

	КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
--	---

Програмні результати навчання	<p>ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.</p> <p>ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.</p> <p>ПР-10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p> <p>ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.</p> <p>ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.</p>
--------------------------------------	---

Soft skills:

1. **Системне, аналітичне та критичне мислення** (здатність знаходити та аналізувати факти, події, зміни, визначати пріоритетні та другорядні елементи у системі).
2. **Дитиноцентризм у роботі вихователя** (сприймання дитини як цінності, розуміння її потреб та швидкий підбір оптимальних педагогічних рішень для їх задоволення).
3. **Комунікативні навички** (готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу).

4. **Навички командної роботи** (здатність до роботи з оточуючими людьми, до ведення переговорів, до досягнення компромісів).
5. **Лідерство** (здатність очолити групу, вести її за собою, нести відповідальність за колективну діяльність, у т.ч. за невдачі).
6. **Креативність** (потреба у творчості та естетичний смак).
7. **Адаптивність та крос-функціональність** (здатність адаптуватися до умов, що швидко змінюються та є непередбачуваними, оперативно вирішувати освітні завдання в кризових умовах).
8. **Емоційний інтелект** (здатність розпізнавати емоції у себе та інших людей, розуміння причин зміни емоційного стану, здатність приборкувати емоції).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, Meet), пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Кон с.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ						
Тема 1. Наукові підходи до проблеми розвитку обдарованості.	21	2	2	15	2	УЮ, ДС, 12
Тема 2. Моделі обдарованості у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених.	19	2	2	15	-	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 12
Тема 3. Розвиток творчої спрямованості у дошкільному віці.	19	2	2	15	-	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 12
Тема 4. Методи діагностики обдарованості.	21	2	2	15	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/12

Разом за модулем 1	80	8	8	60	4	48
Змістовий модуль 2. ПРОЕКТУВАННЯ РОЗВИВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ						
Тема 5. Психолого-педагогічні умови розвитку дитячих обдарувань.	14	-	2	10	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 9
Тема 6. Форми організації розвивальної діяльності дошкільників.	14	2	2	10	-	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 9
Тема 7. Методична робота в ЗДО з обдарованими дітьми.	14	-	2	10	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 9
Тема 8. Організація взаємодії педагогів із обдарованими дітьми.	12	-	2	10	-	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 9
Тема 9. Зміст, форми та методи навчання обдарованих дітей у дошкільному віці.	16	-	4	10	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 8/8
Разом за модулем 2	70	2	12	50	6	52
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Модульна контрольна робота (немає)						
ІНДЗ (немає)						
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Примітки: ^{1/} Zoom, Meet – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* УЮ – усне індивідуальне опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРЗО – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, аналітичне есе.

6. Завдання для самостійного опрацювання (110 год.)

№ з/п	Тема	110 год.
1	Історичний огляд психолого-педагогічних досліджень обдарованості	7
2	Теорія здібностей Б. Теплова	7
3	Теорія множинного інтелекту Х. Гарднера	7
4	Модель Блума «Таксономія цілей навчання»	7
5	Когнітивно-афективна модель Уільямса	7
6	Типи батьківського ставлення до дитячої обдарованості	7
7	Основні завдання педагогічного колективу у плануванні роботи з обдарованими дітьми	7
8	Напрямки підготовки педагогів для роботи з обдарованими дітьми	10
9	Помилки батьків у вихованні обдарованих дітей. Рекомендації батькам обдарованих дітей	7
10	Синдром дефіциту уваги і гіперактивності (СДВГ) обдарованої дитини	7
11	Професійні якості вихователів, які працюють з обдарованими дітьми	7
12	Роль методичного кабінету в організації роботи з обдарованими дітьми	7
13	Експеримент в закладі дошкільної освіти, пізнавальний інтерес і дослідницька активність	13
14	Формування лідерської обдарованості і соціальної креативності в навчально-виховному процесі	10

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних занять, самостійної роботи.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК. Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота здобувачів освіти в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, проектна діяльність, моделювання та робота в малих групах.

На практичному занятті здобувачі освіти презентують конкретну проблему, вчать дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також, як експерти – знання своїх колег-одногрупників.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність, становить **100 балів**. Актуальним в оцінюванні є участь здобувачів освіти у вебінарах, тренінгах, у конференціях та інших заходах і формах поглиблення знань, набуття

практичних умінь і навичок, підвищення кваліфікації. Здобувачі освіти на практичних заняттях презентують власні здобутки, а саме участь у Всеукраїнських інтернет-конференціях «Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації» організованих кафедрою загальної педагогіки та дошкільної освіти, які зараховуються як результати неформальної освіти з даного ОК.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, не може перевищувати 100.

Таблиця 4

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
12\9\8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
10\8\7 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
7\5\4 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
4\3\2 бала	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було

виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (після погодження з деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf

V. Підсумковий контроль

Із освітніх компонентів, де формою контролю є залік, оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом. На заняттях використовується інтерактивне обговорення проблемних питань, результат та активність здобувача освіти зараховується до поточної оцінки, позитивним є посилення при виступах здобувачів освіти на першоджерела, вміння використовувати наочні наявні засоби, вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології, вміння представити результати самостійної творчої роботи.

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Теоретичні підходи до трактування поняття обдарованості (трансцендентальний, соціогенний, спадково-еволюційний, психогенетичний, фізіологічний підходи).
2. Співвідношення базових понять курсу «обдарованість», «талант», «геній», «здібності», «задатки».
3. Складові (ознаки) обдарованості.
4. Характерні особливості обдарованих дітей.
5. Теорія здібностей Б. Теплова.
6. Моделі обдарованості у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених.
7. Види обдарованості. Загальна та спеціальна обдарованість. Інтелектуальна обдарованість.
8. Ознаки творчої обдарованості особистості.
9. Академічна обдарованість. Соціальна обдарованість.
10. Теорія множинного інтелекту Х. Гарднера.
11. Сутність понять «творчість», «творче мислення», «креативність», «творча обдарованість».
12. Алгоритм управління процесом розвитку творчих здібностей дошкільників. Комплекс методів пошуку творчо розвинених дітей.
13. Пошук і виявлення обдарованості дітей.
14. Наукові психолого-педагогічні методи досліджень обдарованості.
15. Діагностичні методики з виявлення і оцінки рівня здібностей, ознак обдарованості дітей дошкільного віку.
16. Методи дослідження інтелекту у дошкільників.
17. Помилки батьків у вихованні обдарованих дітей. Рекомендації батькам обдарованих дітей.
18. Синдром дефіциту уваги і гіперактивності (СДВГ) обдарованої дитини.
19. Системна робота дошкільного навчального закладу з обдарованими дітьми.
20. Основні завдання педагогічного колективу закладу дошкільної освіти у плануванні роботи з обдарованими дітьми.
21. Нормативні документи щодо організації роботи з обдарованою дитиною.
22. Досвід розвинених країн світу в організації навчання і виховання здібних дітей.
23. Особистісні якості, необхідні вихователям для роботи з обдарованими дітьми.
24. Професійні якості вихователів, які працюють з обдарованими дітьми.
25. Модель обдарованості «Вільний клас».
26. Модель «структура інтелекту Гілфорда («SOI»-Structure of the Intellect).

27. Модель обдарованості «Три види збагачення навчальної програми «Рензуллі».
28. Модель Блума «Таксономія цілей навчання».
29. Когнітивно-афективна модель Уільямса.
30. Екстернат як форма навчання обдарованих дітей.
31. Вимоги до програм навчання обдарованих дітей. Принципи побудови програм навчання обдарованих дошкільників.
32. Диференціація та індивідуалізація навчання обдарованих дітей.
33. Етапи творчого процесу на відкритому занятті в закладі дошкільної освіти.
34. Методичні прийоми організації навчально-творчої діяльності дошкільників.
35. Методи розвитку творчого мислення.
36. Метод проблемно-пошукового діалогу. Метод емпатії, інциденту.
37. Навчальна гра як засіб розвитку творчого мислення дошкільників.
38. Використання ейдотехнік.
39. Технологія веб-квесту та педагогічної майстерні.
40. Типи навчально-дослідницьких завдань.
41. Умови формування дослідницьких умінь дошкільників.
42. Організація дослідницької діяльності.
43. Методи евристичного навчання дітей.
44. Спостереження та експеримент на уроках природознавства в дошкільному закладі.
45. Сутність та види інтелектуальних змагань.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література:

1. Демченко І. І., Пічкур М. О. Близнюк Т. О. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва. К.: Оміда, 2019. 218 с.
2. Дичківська М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2014. 172 с.
3. Лазарович Н. О. Обдарованість у дошкільному віці. Навчально-методичний посібник. Б: 2019. 220 с.
4. Каряка Л. Г. Обдаровані діти, які вони. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. №1. С. 6-10.
5. Костю С. Й. Робота з обдарованими дітьми. Навчально-методичний посібник. М., 2017. 81 с.
6. Кочерга О. О. Психологія творчості дітей. К.: Шкільний світ, 2016. 128 с.
7. Моляко В. О. Збіжності, творчість, обдарованість. Теорія, методика, результати досліджень. Житомир: Вид-во Рута, 2016. 320 с.

8. Музики О. Л. Психологічні засади розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі. Методичний посібник. Київ: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2015. 146 с.
9. Серапулова С. В. Виховання обдарованої дитини. *Поч. школа*. 2017. №2. С. 3-5.

Додаткова література:

1. Аніщук А. М. Підготовка майбутніх вихователів до здійснення соціалізації дошкільника. *Наукові записки. Серія: «Психолого-педагогічні науки»*. 2009. Вип. 6 (2). С. 233.
2. Балаєва К. С. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності: монографія. Чернівці. 2018. 296 с.
3. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Либідь, 2015. с. 139.
4. Волкова В. В., Мерц О. А. Адаптація дітей раннього віку до умов дошкільного закладу. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2017. №1. С.68-72.
5. Волошина О. Л. Чарівні клубочки. Вправи з сенсорного розвитку для дітей до 3-х років. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С. 22-23.
6. Дурманенко О. Л. Комунікативна культура вихователя закладу дошкільної освіти як складова його педагогічної майстерності. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Випуск 72. том 1. 2019. С.192-196.
7. Загородня Л. П., Тітаренко С. А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2010. 319 с.
8. Коновальчук І. І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу: теоретичний аналіз. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Педагогіка та психологія*. 2015. Вип. 764. С. 65–72.
9. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В. Б., 2020. 44 с.
10. Кошель В. М., Лемешко М. С. Педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку: навч.-метод. посібн. для студ. спец. «Дошкільна освіта», працівників закладів дошкільної освіти та батьків. Чернівці: ФОП Баликіна О. В., 2018. 144 с.
11. Кравець Л. М. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців дошкільної освіти. *Інноватика у вихованні*. 2018. Вип. 7. С. 148–157.
12. Кравчук Н. П. Здоров'язбережувальна компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: теорія та практика: монографія. Умань. 2018. 240 с.
13. Марченко І. С. Напрямки логопедичної роботи з дітьми раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку. *Логопедія: Науково-методичний журнал*. 2015. № 5. С. 46-52.
14. Мирончук Н. М. Контекстна підготовка майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності: теорія і практика: монографія. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 400 с.
15. Психолого-педагогічна діагностика розвитку дітей раннього дошкільного віку: Навчально-методичний посібник. За науковою редакцією Л. А. Федорович. Кременчук. 2008. 217 с.

16. Склянська О. В. Соціальна взаємодія дитини раннього віку з близьким дорослим в контексті ранньої психолого-педагогічної допомоги. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2017. №3. С. 69–78.

17. Теличко Т. В. До питання щодо психолого-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти в сучасних умовах. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2020. Вип. 9. С. 259–265.

18. Чаговець А. М. Сучасна професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Теоретичний аспект. *Обрії*. 2015. Вип. 1. С. 99–102.

19. Швець Т. А. Мотивація як педагогічна умова формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* / ред. кол.: Є.С. Барбіна (відпов.ред.) та ін. Вип.65. Херсон: ХДУ, 2014. С. 380-384.

Інтернет-ресурси:

1. Базовий компонент дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р. / Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskylnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 09.12.2022).

2. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTCJ-NO3SISU47Gd/view> (дата звернення: 09.12.2022).

3. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86). / Кабінет міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-п#Text> (дата звернення: 09.12.2022).

4. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 липня 2001 р. № 2628-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 09.12.2022).

5. Програми розвитку дітей дошкільного віку / Департамент освіти і науки Запорізької міської ради. URL: <https://osvita.city/osvita/doskilna-osvita/programi-rozvitku-ditej-doskilynogo-viku> (дата звернення: 09.12.2022).